

Súd: Najvyšší súd SR
Spisová značka: 7Ndc/19/2022
Identifikačné číslo spisu: 1117219090
Dátum vydania rozhodnutia: 31.01.2023
Meno a priezvisko: JUDr. Peter Brňák
Funkcia: sudca
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2023:1117219090.2

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v spore žalobkyne C. G., bývajúcej v P., F. XXX proti žalovanej KOMUNÁLNA poisťovňa, a. s. Vienna Insurance Group, so sídlom v Bratislave, Štefánikova 17, IČO: 31 595 545, zastúpenej JUDr. Felixom Neupauerom, advokátom so sídlom v Bratislave, Dvořákovo nábrežie 8/A, o náhradu škody, vedenom na Okresnom súde Bratislava I pod sp. zn. 8Csp/49/2017, o návrhu žalobkyne na prikázanie veci z dôvodu vhodnosti, takto

rozhodol:

Návrhu na prikázanie veci vedenej na Okresnom súde Bratislava I pod sp. zn. 8Csp/49/2017 Okresnému súdu Levice z dôvodu vhodnosti n e v y h o v u j e .

Odôvodnenie

1. Okresný súd Bratislava I predložil podľa § 39 ods. 2 zákona č. 160/2015 Z. z. Civilného sporového poriadku v znení neskorších predpisov (ďalej len „CSP“) na rozhodnutie Najvyššiemu súdu Slovenskej republiky v poradí druhý návrh žalobkyne na prikázanie veci z dôvodu vhodnosti Okresnému súdu Levice. Žalobkyňa návrh tentokrát odôvodňovala zhoršením zdravotného stavu s poklesom vykonávať zárobkovú činnosť od 9. júna 2021 viac ako 70% (napriek očakávaniu zlepšenia zdravotného stavu po nasadenej liečbe), čím došlo k výraznej zmene jej schopností využiť svoje zákonné práva na študovanie spisu, zúčastňovanie sa na konaniach a aktívnu činnosť na samotnom pojednávaní, ktorých pojednávaní má záujem sa zúčastňovať. Žalobkyňa ďalej konkretizuje, že zdravotný stav jej neumožňuje cestovať na súd vzdialený vyše 160 km, pri súčasných komplikáciách a opatreniach súvisiacich s pandemiou Covid 19 a nečakanou zlou reakciou na zdravotný stav po podaní prvej očkovacej dávky. Žalobkyňa poukázala i na zhoršenie finančnej situácie (od narodenia sa stará o maloleté dieťa, ktorého výdavky sa vekom zvyšujú), potom bez možnosti vyhľadať právnu pomoc v Bratislave. Napokon žalobkyňa dôvodila i spotrebiteľským charakterom sporu, ktorý by mal byť prejednaný na súde v obvode jej bydliska a tiež prietiahmi v konaní na prejednávajúcom Okresnom súde Bratislava I.

2. Žalobkyňa sa v konaní domáhala prikázania veci z dôvodu vhodnosti Okresnému súdu Levice už skorším návrhom, ktorý odôvodnila z pohľadu naplnenia zásady hospodárnosti a rýchlosti konania práve

pred týmto súdom, v ktorého sídle má žalovaná svoje obchodné miesto, kde malo dôjsť ku škode a v obvode ktorého má žalobkyňa trvalé bydlisko. Zdôraznila, že Okresný súd Levice už vedie spis ohľadom poistnej zmluvy č. XXXXXXXXXXXX vzťahujúcej sa k predmetnému sporu. Dôkazné listiny potrebné v tomto spore sú uložené na Okresnom súde Levice pod sp. zn. 9Er/279/2008, preto mala za to, že sa javí ako účelné, aby o predmete sporu bolo rozhodnuté práve týmto súdom, ktorý dokonalejšie (úplnejšie) posúdi vec z pohľadu zistenia skutkových okolností prípadu. Najvyšší súd Slovenskej republiky uznesením z 26. februára 2020 sp. zn. 9Ndc/4/2020 návrhu žalobkyne na prikázanie veci z dôvodu vhodnosti Okresnému súdu Levice nevyhovel v zásadnom s odôvodnením, že „... Procesná úprava vychádza v ústrety žalobkyňi, táto totiž mala možnosť voľby medzi dvomi miestne príslušnými súdmi (§ 37 CSP), keď si vyberala medzi všeobecným súdom žalovanej v zmysle § 13 a § 15 ods. 1 CSP (súdom, v obvode ktorého má žalovaná adresu svojho sídla) a popri tom aj súdom, ktorému svedčí osobitná miestna príslušnosť v zmysle § 19 CSP (príslušnosť daná na výber). Žalobkyňa sa sama rozhodla a podaním žaloby si vybrala miestne príslušný súd podľa adresy sídla žalovanej. Žalovaná s návrhom žalobkyne na prikázanie veci nevyjadrila svoj súhlas.“.

3. Žalovaná sa k doručenému návrhu na prikázanie veci nevyjadrila.

4. Podľa § 39 ods. 2 CSP možno na návrh ktorejkoľvek zo strán vec prikázať inému súdu tej istej inštancie aj z dôvodu vhodnosti. O prikázaní veci rozhoduje súd, ktorý je najbližšie spoločne nadriadený príslušnému súdu (Okresnému súdu Bratislava I) a súdu, ktorému sa má vec prikázať (Okresnému súdu Levice). V tomto prípade je najbližšie spoločne nadriadeným súdom Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej aj „najvyšší súd“).

5. Najvyšší súd prejednal (§ 39 ods. 3 CSP) návrh žalobkyne na prikázanie veci Okresného súdu Bratislava I sp. zn. 8Csp/49/2017 Okresnému súdu Levice z dôvodu vhodnosti, tentokrát dôvodiac zhoršením zdravotného stavu, zlej finančnej situácie ako následku vylúčenia možnosti vyhľadať právnu pomoc v Bratislave, spotrebiteľským charakterom sporu a prieťahmi v konaní na vec prejednávajúcom súde a dospel k záveru, že ani tomuto návrhu nie je možné vyhovieť, lebo neboli zistené zákonné predpoklady pre prijatie postupu podľa § 39 ods. 2 CSP.

6. Prikázanie (delegácia) veci z dôvodu vhodnosti predstavuje výnimku z práva strany civilného konania n a zákonného sudcu (čl. 48 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky), ako aj výnimku zo zákonom definovaných kritérií miestnej príslušnosti súdu, a teda podmienky prikázania veci treba - ako výnimku - vykladať reštriktívne. Totižto, ak by príslušný súd prikázal vec inému súdu podľa § 39 ods. 2 CSP, hoci by pre takéto rozhodnutie tu neboli podmienky, porušil by tým ústavne zaručenú zásadu, že nikoho nemožno odňať jeho zákonnému sudcovi a že príslušnosť súdu ustanovuje zákon (čl. 48 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky). Účelom inštitútu delegácie z dôvodu vhodnosti je predovšetkým zabezpečenie hospodárnosti civilného sporového konania alebo jeho zrýchlenie.

7. S poukazom na uvedené prichádza aplikácia ustanovenia § 39 ods. 2 CSP do úvahy len vtedy, ak sú pre to dané dôvody výnimočného charakteru. Úvaha súdu o vhodnosti delegácie preto zahŕňa posúdenie pomerov oboch sporových strán, pričom na pomery strany v spore, ktorá delegáciu navrhuje možno prihliadnuť, len ak ich zohľadnenie nebude mať negatívny dopad na protistranu. Podstatný význam má i stanovisko protistrany v spore. Pri tom všetkom treba mať na zreteli výnimočnosť inštitútu delegácie sporu.

8. Najvyšší súd už v ostatnom rozhodnutí o skoršom návrhu žalobkyne o prikázanie veci z dôvodu vhodnosti Okresnému súdu Levice zdôraznil, že „Vo všeobecnosti platí, že okolnosti spočívajúce v tom, že strana sporu musí prekonať medzi miestom svojho trvalého pobytu a sídlom vecne a miestne príslušného súdu väčšiu vzdialenosť a táto cesta k príslušnému súdu je preňho spojená s rôznymi organizačnými, finančnými, zdravotnými a inými problémami, sú okolnosťami bežnými a sami osebe neodôvodňujú prikázanie sporu inému súdu. Strana má totiž právo zvoliť si v konaní zástupcu, ktorý je oprávnený na všetky úkony, ktoré môže v konaní urobiť strana (§ 89 ods. 1 v spojení s § 92 ods. 1 a 2 CSP). Najvyšší súd taktiež poukazuje na § 104 ods. 1 CSP, podľa ktorého procesný úkon, ktorý by súd

mohol vykonať len s ťažkosťami alebo so zvýšenými, neúčelnými trovami, alebo ktorý v jeho obvode nemožno vykonať, vykoná na dožiadanie iný súd. Súd zároveň môže výnimočne z dôvodov hospodárnosti strane uložiť, aby na otázky o tvrdených skutočnostiach odpovedala písomne, ak možno predpokladať, že tento postup bude dostatočný (§ 195 ods. 3 CSP). Pokiaľ ide o zabezpečenie listinných dôkazných prostriedkov, vrátane súvisiacich súdnych spisov, ku ktorým sporové strany nemajú prístup, tieto môžu byť na návrh sporových strán vyžiadané konajúcim súdom (§ 189 CSP).“, od ktorých záver nie je dôvod sa odkláňať ani pri hodnotení predmetného návrhu žalobkyne.

9. Pri posudzovaní dôvodnosti návrhu vzal najvyšší súd na zreteľ predovšetkým to, že obsah spisu potvrdzuje, že žalobkyňa už v žalobe podanej na Okresný súd Bratislava I dňa 20. júla 2017 poukazovala na nepriaznivý zdravotný stav (preukazovaný v rámci príloh lekársnym potvrdením o ambulantnej liečbe, lekársnymi správami o absolvovaní dvoch kontrolných vyšetrení u lekára s konštatovaním stabilizácie zdravotného stavu s dobrou toleranciou a efektivitou liečby, všetky listiny bez dátumu ich vystavenia, dokladmi o úhrade ceny za lieky) ako i na zlú finančnú situáciu (preukazovanú rozhodnutím Sociálnej poisťovne z 1.1.2016 o zvýšení invalidného dôchodku žalobkyni od 1.1.2017 predloženým súdu spolu so žiadosťou o oslobodenie od súdnych poplatkov z 19.7.2017), ktoré okolnosti boli súčasne podkladom pre rozhodnutie Okresného súdu Bratislava I z 5. septembra 2017 č. k. 8Csp/49/2017 - 56 o priznaní žalobkyni oslobodenia od súdnych poplatkov v plnom rozsahu. I napriek nepriaznivému zdravotnému stavu a zlej finančnej situácii žalobkyňa nevyužila zákonnú možnosť zvoliť si za miestne príslušný súd práve Okresný súd Levice (či už ako poškodená § 19 písm. b/ CSP alebo spotrebiteľka § 19 písm. d/ CSP), práve ktorému súdu navrhuje vec prikázať z dôvodu vhodnosti i pre nepriaznivý zdravotný stav a zlú finančnú situáciu, ktoré ale boli u nej príznačné už aj v čase podania žaloby na ňou zvolený súd.

10. Najvyšší súd pritom zdôrazňuje, že spis a doterajší priebeh konania na Okresnom súde Bratislava I nesvedčia o takej závažnosti zdravotných ťažkostí žalobkyne, ktorá by jej neumožňovala osobnú účasť na pojednaniach pred ňou zvoleným miestne a vecne príslušným súdom. Zo žalobkyňou predložených listinných dokladov (konkretizovaných v predchádzajúcom odseku) nevyplývajú zdravotné obmedzenia cestovať, tým potom ani ich dôvody a následky, ktoré žalobkyňa ani netvrdí. Prítom sídlo Okresného súdu Levice je tiež vzdialené od miesta bydliska žalobkyne, konkrétne 31,8 km, ktorá vzdialenosť nie je zanedbateľná a tiež vyžaduje vycestovanie z miesta bydliska. Ak sa žalobkyňa v návrhu na prikázanie veci odvoláva na zhoršenie zdravotného stavu (zrejme od podania žaloby), takúto zmenu zdravotného stavu (konštatovanú len všeobecne, bez bližšej konkretizácie) s následkom obmedzenia prekonať vzdialenosť medzi miestom jej bydliska a miestne príslušným súdom sídliacim v Bratislave ako dôvod návrhu ňou predložené oznámenie Sociálnej poisťovne z 10.6.2021 o poklese schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť od 9.6.2021 o viac ako 70% bez ďalšieho relevantného nepreukazuje, z ktorého oznámenia súčasne vyplýva, že pri predchádzajúcom preskúmaní zdravotného stavu žalobkyne bol pokles jej schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť rovnako viac ako 70%.

11. Ani finančné obmedzenie žalobkyne zabezpečiť si právne zastúpenie pred Okresným súdom Bratislava I pre tvrdenú nemožnosť zo zdravotných dôvodov dostaviť sa na pojednanie ako dôvod prikázanie veci neobstojí, pokiaľ žalobkyňa v rámci dôvodov návrhu zároveň prezentuje požiadavku výlučnej osobnej účasti na pojednaniach, čo sa vzájomne vylučuje. Daný dôvod nie je udržateľný ani pre možnosť žalobkyne obrátiť sa na Centrum právnej pomoci ako alternatívy zastúpenia advokátom pre fyzické osoby, ktoré nemôžu využívať právne služby advokáta v dôsledku svojej materiálnej situácie, ktoré jej poskytovaním právnych služieb môže pomôcť pri preklenutí prípadných problémov osobne sa zúčastniť pojednaniach na Okresnom súde Bratislava I (žalobkyňa o tomto procesnom práve bola súdom poučená).

12. Nemožno tiež prehliadnuť, že žalobkyňa sa zrejme snaží cez viaceré procesnoprávne inštitúty (opakovaná žiadosť posúdená ako námietka miestnej príslušnosti, návrh na delegáciu veci inému súdu z dôvodu vhodnosti) dosiahnuť presunutie sporu na Okresný súd Levice z dôvodu, že konanie pred žalobkyňou zvolenom miestne a vecne príslušnom súde Bratislava I neprebíha a nevyvíja sa podľa predstáv žalobkyne. Treba pritom uviesť, že subjektívny názor strany sporu, že príslušný súd nevedie konanie podľa jeho predstáv, nie je dôvodom na delegáciu veci v zmysle § 39 ods. 2 CSP. Ani prípadné

prieťahy, na ktoré sa žalobkyňa v poslednom návrhu na príkazanie veci odvoláva (bez ohľadu na to, či k nim v konaní vôbec došlo), nie sú relevantným dôvodom na príkazanie veci inému súdu podľa tohto ustanovenia. Napokon, za taký dôvod nemožno považovať ani názor (subjektívne presvedčenie) žalobkyne, ktorá delegáciu veci navrhla, že súd, ktorému ju navrhuje prikázať, by o veci rozhodol rýchlejšie alebo spravodlivejšie, než súd vecne a miestne príslušný.

13. Podľa názoru najvyššieho súdu dôvody prezentované žalobkyňou nevykazujú znaky takej výnimočnosti, aby bolo možné jej návrhu vyhovieť. Najvyšší súd preto konštatuje, že v danom prípade nie sú splnené podmienky pre príkazanie sporu inému súdu z dôvodu vhodnosti v zmysle § 39 ods. 2 CSP, a preto návrhu žalobkyne nevyhovel.

14. Toto rozhodnutie prijal senát Najvyššieho súdu Slovenskej republiky pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.